

Hogyan imádkozzunk.*

Irta: Nagy Béla.

Alapige: „Bizony, bizony mondom nektek, valamit kérendetek az Atyától az én nevemben, megadja nektek.“

Ján. XVI. 23.

A krisztusi ígéreteknek egyik legszebbike foglaltatik alapigénk szavaiban. Egy megnyugtató, felemelő ígért, melynek megnyerése, teljesevé épen a mi eljárásunktól van függővé téve. „Valamit kérendetek az Atyától az én nevemben megadja nektek.“ Kinek ne volnának az élet küzdelmeiben, nehéz megpróbáltatásaiban szükségei, kívánságai? Ki az a halandók közül, a ki elkerülhetné, hogy ne kérjen a mennyei Atyától? Bizony, bizony senki sincs, ki nélkülözhetné az Istennek atyai jóságát, szeretetét, kegyelmességét s számtalan áldásait! Mily jól esik hallani a bölcsnek ez irányu biztató szavait: Szollisd meg őt bizalmas áhítattal, ő lélek s hallja a te lelkedet, mert közelebb van hozzád két kezédnél és közelebb, mint önlehelleted.”(Armstrong) vagy a mint a szent író mondja, „az Istennek hajléka az emberekkel van és ő velők lakózik.“ Jel. XXI. 3 Igen! Ő, az Isten velünk lakozik. Ő szenteli meg áldott kegyelmével a napnak ragyogó fénysugarait, az esőnek áldást hozó cseppjeit, — hogy ezek egymást felváltva megtermékenyítsék a barázdát, megjutalmazzák bőséges áldással a szorgalmas, becsületos munkásokat. Az Istennek hatalma, ereje nyilatkozik meg a mezőnek tarka virágseregében, az erdőnek lombátorában, a télnek zordonságában, a tavasznak vidám dalnokaiiban, a gyenge fűszálban s a százados tölgyben, a háborgó tengernek hullámaiban s a fűszálon csüngő harmatcseppekben, a a népek és nemzetek millióinak sorsát intéző királynak s koldusrongyokban sinylődő embernek életében; a természet a világ-egyetem mély titkait kutató tudós s a tudásnak legalsóbb fokán álló napszámos embernek életében. Szóval gazdag és szegény, a

* A Bedő Albert pályázaton jutalmat nyert egyházi beszéd.

tudományoknak felszentelt csarnokában vagy a mezőnek barázdájában foglalkozó, kötelességet teljesítő — mind, mind Istentől várja munkájának gyümölcsét s ezen okból az imádkozás szavával folyamosodik mindenik az ő hite szerint az Istenhez. — Imádkozik a kis gyermek ártatlan szívének vágyakozásával: imádkozik az ifju lelke vágyai által festett ábrándok eléréseért; imádkozik a munkás férfi az élet szükségleteinek megnyeréseért; az öreg meggyengült testi erejének erősödéseért, a beteg meggyógyulásáért; a szülő gyermekeért, a gyermek a szülőkért. Imádkozik a harcoló fővezér és közvitéz a csendnek pillanataiban s a gyilkoló tűznek kitorésében s mindannyian lelküknek megnyugtatásáért. A világ legnagyobb bölcsei, a legnemesebb gondolkosású, a legtisztább erkölcsű, a legfénylőbb szellemű emberek mind, mind imádkoztak; imádkozott maga a Krisztus is. Imádkozni kell, imádkozni mindenkinél kell, mert ebben van az emberi léleknek legmagasabb felemelkedése Istenhez. A szívnek s léleknek vágyai, kívánságai az imádkozás szavaiban nyernek kifejezést! Kérünk az Atyától? Imádkozunk ő hozzá! Kívánságaink, vágyaink vannak? Imádkozással öntjük ki ezen érzelmeinket!

Azonban egy nagy kérdés merül fel e pontnál keresztény afiai. Az ugyanis, hogy vajjon mind tiszta érzéssel imádoznak-e az imádkozók, vajjon a szívnek igazi tiszta érzelmei irányítják-e az ajakon elhangzó imádkozást? Sajnos, a felelet az, hogy az emberek nagy része nem tiszta érzellemmel, s nem benső, lelki vágyódásból imádkozik. Látta ezt a nagy tanító mester a Jézus Krisztus is. Épen ezért mondotta tanítványainak alapigénk szavait s mintegy figyelmeztette ez által, ha azt akarják, hogy imájuk meghallgatást nyerjen, akkor az ő nevében, azaz abban a szellemben imádkozzanak, a melyben ő imádkozott.

Míntha hallanám a kérdést: Hogyan kell az ő nevében, az ő szellemében imádkozni?

FigyeljeteK, megmondom:

I. Felvilágosult értelemmel,

II. A hitnek erejével.

I.

Az értelem tiszta fényében világosan tükröződik vissza az ember a maga valóságában. Nem nagyobb s nem kisebb, mint

a milyen a valóságban. Kötelességei és jogai tisztán állanak előtte. Jogainak élvezhetését kötelességének teljesítésével hozza összhangba. Ezen összhang nyilatkozik meg a lélek és test vágyainak kielégítésére az imádkozásban. Ösmeri nagyságát, Istennel való közösséget. Tudja, hogy mit érhet el munkássága által s erre aztán kéri is buzgó lélekkel Istennek áldott segédelmét. Megérti, hogy mire tarthat jogot az élvezetekből s azért buzgó lélekkel imádkozik s kitartással dolgozik.

A felvilágosult értelem mondja meg nekünk, hogy a földnek csak mulandó lakói, de Istennek örökéletű gyermekei vagyunk. Hivatásunk az, hogy élvezzük a földi javakat, de ezzel szemben teljesítjük kötelességeinket. Használjuk ki a földi élethez kötött jogokat, feladataink pontos, lelkiismeretes teljesítése után. — Ezen jogoknak legszentebbike a léleknek nyugalma, mit megnyerhetünk a tiszta, világos értelem által megjelölt kötelesség teljesítés után a megnyugtató imádkozásban. Ezért kell az értelem világánál járni, munkálni és imádkozni. — Értelmünk világánál tűnek fel mind ama dolgok, melyek javunkat avagy kárunkat szolgálják. Értelmünk világossága jelöli ki, hogy kezünket a javunkat, boldogságunkat szolgáló erények, jó cselekedetek gyakorlására, vagy a bűnnek, a gonoszságnak szolgálatára emeljük-e fel. Az értelem világánál látjuk meg, hogy Istennek nagy háztartásában mi a miénk s mi a másé, mire tarthatunk igényt, mit nyerhetünk meg?

A világos értelem mondja meg nekünk, hogy úgy a testi, mint a lelki javak élvezhetésének első s legfontosabb feltétele a kötelesség teljesítése alapján való szerény és alázatos imádkozás. Mert a semmittevő, a léha, a könnyelmű ok nélkül mondja el mindennapi imádságát valamely kedvelt dolognak a megnyeréseért, ha ennek alapfeltétele, a munkásság hiányzik ő benne — soha sem nyeri meg, amiért imádkozott. A koldus ok nélkül imádkozik a királyi koronáért, a gyilkos a köztiszteletért, a bűnös az ünneptetésért, a hazaáruló a dicsőségnek babér-koszorujáért — meg nem nyerhetik ők ezeket soha.

A felvilágosult értelem megtanítja a léhát, a könnyelműt, imádkozzék azért, hogy jöjjön meg munkakedve, komolysága s teljesíthesse emberi kötelességeit — ha ezt kéri imájában s aztán akarata is erős lesz a vágyakkal szemben, akkor a Krisztus szellemében imádkozik.

Ha a koldus a mindennapi kenyérért, a gyilkos és bűnös a megbocsátásért imádkozik s hogy ezt megnyerhesse, erős elhatározással, bűnbánó lélekkel, odaadó kötelességérzettel munkálkodik és imádkozik, akkor az értelem világa vezeti imájában, akkor a Krisztus tudománya szellemében imádkozik s így aztán várhatja is az ő ígérete szerint imájának meghallgatását.

Ha az elhagyott öreg, a sirnak szélén álló nem régen elmult ifjúságának visszanyeréseért, a kellemes napok, évek újra való visszajöveteléért, — hanem hibáinak, tévedéseinek bocsánatjáért, lelkének üdvösségeért imádkozik, ha hálát ad az Istennek az ő segedelmeért, az élvezett javakért, — ha nem békételenkedik, nem zuglódik a szenvedések miatt, de felvilágosult értelemmel nyugszik meg sorsában, mely a Krisztus nevében való szent és alázatos imádkozásra indítja, — akkor várhatja imádságának beteljesedését.

Minő tiszta, felvilágosult értelemmel munkált és imádkozott a Jézus Krisztus! Atyám, ha lehetséges, ha a bölcseséggel nem ellenkezik, múltjék el a keserű pohár én tőlem, mindazonáltal ne az én, hanem a te szent akaratod legyen meg. Ellenségeire, kik halált kiáltottak reá — nem átkot szórt, nem szidalmazta őket, de imádkozott értük: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.“ Előtte mindig a lehetőség s az Isten bölcsessége lebegett. A mennyire lehet, a mennyire a te bölcseséggel meg egyezik. — Előtte szent volt a könyörgés, mellyel hiába való célokra vissza nem élt soha.

Imádkozzunk azért mi is értelemmel a Krisztus szellemében s csak olyant kérjünk imánkban, ami nem lehetetlen, ami nem ellenkezik az emberi jogokkal s az Isten törvényeivel.

A világos értelem megösmerteti velünk a Jézus életét, munkásságát, részeseivé tesz az ő tudományának s aztán megtanít az ő szellemében munkálkodni, élni és imádkozni.

Azért, ha imádkoztak úgy imádkozzatok, miként ő imádkozott: világos értelemmel és a hitnek erejével.

II.

A szenttérténetekből tudjuk, hogy a farizeusok álnok kérdőzködések között kérdezték idvezítőnkől: „Állva, ülve, avagy térdelve imádjuk-e az Istent? Jézus ezen felvilágosító feleletet adá:

„Benne bizó, alázatos lélekkel.“ Eme rövid mondatban nemcsak a farizeusoknak adá meg a feleletet, de a hittel való imádkozásra terelte az imádkozni akaróknak értelmét. Hittel, lélekkel, a szívnek igazi érzésével kell imádkozni, mert nem mindegy, ha csak megszokásból, hit nélkül, minden érzés nélkül, vagy pedig élő hittel, a léleknek igazi vágya szerint imádkozunk. Hasztalan hangzik el kérésünk tízszer avagy százszor is, mint Terentius szerint a pogányok tevék, hogy Isteneik jobban megértsék, — hasztalan dobjuk magunkat jajveszékelve a földre, görcsös sirással adva tudtul a mi nagy fájdalmunkat, hasztalan borulunk le a földre, — ha a mi imádkozásunk csak e külső formák teljesítésében merül ki, az nem a Krisztus szellemében való imádkozás és így biztosan meg sem fog hallgattatni. Imádkozásunkban legyen benne az érzés ereje, a szív nemes vágya, a lélek áhíтата, a bizalom hatalma, az őszinteség megnyilatkozása. Ezen érzések a hittel való imádkozásnak jelei, melyek szerint az imádkozás a Krisztus tudományának szellemében vagyis az ő nevében történik. A ki érzi, hogy neki imádkozni kell, a ki szívének szent vágyódásával veszi ajkára lelkének áhitatos imáját s rendületlen hittel bizik az Istenben és őszinteség, nem tettetés vezetí kérésében, az a Krisztus nevében imádkozik.

A hittel való imádkozásnak legtisztább példányképét találjuk épen a Jézus Krisztusban. Hittel imádkozott ő munkásságának minden idejében. Rendületlen hite vezette küzdelmeiben, örömeiben egyaránt. Az állhatatos hit mivelte, hogy a Hozsánnák napján el nem bizakodott — megmaradott akkor is szerénynek és alázatosnak, ez mivelte, hogy a Golgotán el nem csüggedett, de ottan is megnyugodva mondá: „Atyám, a te kezedbe ajánlom lelkemet.“

Mi is járunk hozsánnák utján a családi boldog és megelégedett életben, de járunk a Golgotán is, az élet küzdelmeinek, megpróbáltatásainak Golgotáján. S mindkét helyen nagy szükségünk van a hitnek megtartó, felemelő erejére, mit a Krisztus szellemében való áhitatos, buzgó imádkozással nyerhetünk meg.

Nézzük csak meg a mi mindennapi imánkat, melyet a Krisztus adott imaformául az ő tanítványainak. A hitnek ereje, a hitnek hatalma sugárzik annak minden egyes szavából. — Ha így, ehhez hasonló hittel tudunk imádkozni, akkor a Jézus szellemében imád-

kozunk. Erre példát sajnos inkább csak az élet szenvedései között találunk. Álljunk csak meg a szenvedő betegnek ágya mellett s figyeljük csak meg az ő imáját! Hallgassuk meg a gyermeke életét féltő édes anyának imáját, midőn az éj csendében a világitás halvány fénye mellett beteg gyermekének ágya mellett imádkozik; a hitves élete-társa beteg ágya mellett, minő áhitatos, mély érzéssel, a hitnek igazi erejével imádkozik. A harcos a harcnak rémes mezején, midőn a halál állandóan mellette oládkodik, midőn távollevő kedveseire gondol; megjelenik előtte az édes apa, az édes anya, a szerető hitves, a gyámoltalan kis gyermekek — az Istenben való bizalomnak, a hitnek minő hatalmas erejével tud ekkor imádkozni.

Ha ezen érzésekkel, ezen hittel imádkozunk nemcsak a szenvedések és megpróbáltatások nehéz pillanataiban, hanem életünknek minden pillanatában, akkor imádkozásunk az Krisztus nevében az ő tudományának szellemében történik s megnyugodva várhatjuk annak beteljesedését.

Ker. afiai! Az elmondattakból kitűnik, hogy a Jézus nevében imádkozni annyit tesz, mint az ő tudományának szellemében imádkozni. Akartok-e a Jézus nevében imádkozni? Akarjátok-e, hogy imádkozástok meghallgatást nyerjen, kérésetek beteljesedjen? Akkor imádkozzatok, miképen a Jézus Krisztus, felvilágosult értelemmel és a hitnek erejével.

Ámen.

Tallózás a két unitárius gimnázium 1917—18. iskolai évről szóló Értesítőjében.

A székelykeresztúri 111 oldal terjedelmű. A kolozsvári 121. Pedig ebben nemcsak a gimnáziumról, hanem a teológiai akadémia-ról s a gimnáziummal kapcsolatos elemi iskoláról is benne van a leszámolás. Így aztán érthető, hogy a kereszturiban — tekintve a papiros árának s a nyomdai költségeknek háborus voltát, sőt azt nem tekintve is — vannak, „*quae tollere velles*“. Például az első 11 oldal. Ez bizvást elmaradhat vala. Közállapotainknak a háború alatt történt borzasztó elváltozását és lezüllesztését festi benne Pap Mózes igazgató, epikai nyugalommal, becsületes, székely bőbeszédűséggel. És elrémítő pongyolasággal! Hogy csak éppen taláalomra kapjunk ki pár helyet, azt mondja pl. az 5. oldalon: „A világháború a vázolt, békés életképet nagyban megváltoztatta, átalakította, keretét legtöbbször megnagyobbitotta stb.“. Tehát a háború a békés életkép keretét megnagyobbitotta! Mi ez? Vagy micsoda zagyva szószaporítás az efféle: „Kevés ma azok száma, akiket a nagy idő vésszivatarra ne sújtott volna, akik legkedvesebbek egyikét, másikat, vagy éppen többjét, sőt mindenikét ne siratná, életén át ne gyászolná“. (6. l.) Akik . . . ne siratná, ne gyászolná! És minő pongyolaság alább a 7. oldalon: „Elszomorítók a megélhetési viszonyok is. Hatványozott gyorsasággal álltak elő ezek“. S ilyen fésületlen elejétől végig az egész — minek is nevezem csak? — prédikáció. Pedig a prédikáció s pláne a hosszú prédikáció rossz pedagógiai eszköz. Jól tudom én, hogy igazgató atyánkfianak ezer a gondja, baja s mint Cicero a leveleiben, ő sem ér rá röviden írni. De inkább egy betűt sem írni, mint nyomtatás alá így írni! Ha már a keresztúriak olyan szerencsés helyzetben vannak, hogy van pénzük és papírjuk iskolai értesítőjüknek békebeli terjedelemben való kiállítására, mért nem közölték inkább az év folyamán tartott öt tanári háborús előadásnak „ . . . egyikét, másikat